

NOBILIS CAHIER 16
Antje Veldstra
Van veen tot wad

Van veen tot wad

NOBILIS CAHIER 16
Antje Veldstra
Van veen tot wad

Al bijna veertig jaar werkt Antje Veldstra (1954) aan haar kleurrijke houtsneden in alle maten: groot en klein. Daarnaast heeft zij zich al langere tijd toegelegd op het vervaardigen van blokboeken, bibliotheek boekjes, werk voor boekomslagen en op het maken van toegepast grafisch werk. U moet daarbij denken aan boekillustraties, exlibris en gelegenheidsgrafiek. Ze bedenkt steeds nieuwe projecten. Haar werk inspireert haar tot het schrijven van poëzie naast eigen proza dat zijn oorsprong vindt in de literatuur en de wijsbegeerte. Misschien zullen teksten haar inspireren tot beeldend werk. In haar hele oeuvre blijven taal en teken sterk verbonden.

Daarnaast is ze in de weer als docente in het Grafisch Centrum Groningen, geeft ze les aan groepen in haar eigen atelier in Groningen en verzorgt ze eveneens al jaar en dag workshops in het centrum voor prentkunst van de Stichting Nobilis in Fochteloo. Tenslotte zet zij zich in voor Holt, de organisatie van hoogdrukken in het Noorden. Tot nu toe verschenen vier boeken over en met haar werk. Haar solo- en groepstentoonstellingen zijn in de loop van die bijna veertig jaar ontelbaar.

Opvallend is dat Antje Veldstra nog steeds vol plannen en ideeën zit voor het maken van nieuw werk. Zij ontwikkelt steeds nieuwe projecten. Sinds haar laatstverschenen boek in 2018 *Met open blik* heeft ze ruim vijftig nieuwe vrije prenten gemaakt, tal van kleine prenten, nieuwe blokboeken en toegepast werk.¹⁾ Het uitgeven van dat boek bij de tentoonstelling in het centrum voor prentkunst in Fochteloo was een grote vreugde. Het binnenwerk, vormgegeven door Sijtze Veldema van Stilet Vormgeving Dwingeloo, werd voorzien van een originele prent van Veldstra als omslag, terwijl het omslag ook plano als vrije prent te koop was. Twee jaar eerder had zij dat met haar boek *Eaven thús* op dezelfde wijze gedaan in haar Hindeloopen-project.²⁾ Het boek werd net als *Met open blik* vervaar-

1. (2018) Antje Veldstra 'Met open blik'. Groningen-Fochteloo: Stichting Nobilis.

2. (2016) Antje Veldstra 'Eaven thús'. Groningen-Hindeloopen: Antje Veldstra en Museum Hindeloopen.

digd in samenwerking met Drukkerij Tienkamp Groningen. Een drukkerij die helaas van het tableau is verdwenen. *Eaven thús* is een prachtig boek met een bijzondere tentoonstelling waar het water rondom Hindeloopen, haar geboorteplaats, een belangrijke rol in speelt. Overigens maakte ze samen met keramist Peter Hiemstra uit Oldeberkoop daarbij ook nog een bijzonder object: *De zwemmende hinde*. Een houten presentatiekistje met prenten van Veldstra met een houten deksel versierd met keramiek van Peter Hiemstra. Met hem en de dichter Johan Veenstra werkte ze al eerder in een gelijksoortig project.

In 2018 organiseerde Stichting Nobilis met haar centrum voor prentkunst in Fochteloo in het kader van Leeuwarden/Friesland culturele hoofdstad het project *Verstild. Tien kunstenaars zien het Fochtelooerveen*. Haar hiervoor gemaakte prenten *Veenlagen* en *Veenmos* zijn misschien de aanleiding voor haar huidige project *Van veen tot wad*. Ze maakt beginnend bij het Fochtelooerveen een reis vol inspiratie langs natuurgebieden in Friesland en Groningen. Maar zoals zo vaak bij Antje Veldstra spelen nieuwe en actuele thema's eveneens een rol in haar nieuwe tentoonstelling en in dit cahier.

Tijdens een recent atelierbezoek in Groningen viel me op dat haar werk steeds opnieuw verrast en blijvend van een enorm vakmanschap getuigt. Uitzonderlijk is haar talent in het maken van kleuren door het mengen van de inkten. Aan haar kleurgebruik zie je onmiddellijk dat het om een Veldstra-houtsnede gaat. Bovendien zijn haar irisdrukken weergaloos. Dat wil zeggen de techniek om meerdere kleuren inkt naast elkaar opgebracht op één houtplaat in één drukgang te vangen. De bekende grafici Erik van Ommen en Siemen Dijkstra erkennen hierin in haar hun meerdere.

Van 1979-1985 volgt Antje Veldstra de vrije afdeling op de Academie Minerva in Groningen. Tot 1988 is ze microbiologisch analiste. Bij voorkeur noemt ze haar houtsneden in de reductietechniek gewoon houtdrukken. Al na tien jaar na afronding van haar opleiding verschijnt haar eerste boek.³⁾ Al in 1992 wint ze samen met Rolf Weijburg en Vincent van Ojen de Nederlandse grafiekprijs tijdens Grafiek Nu georganiseerd door Singer Museum Laren, Galerie Petit en Galerie Clement. De jury spreekt van monumentale uitstraling en gloedvol kleurgebruik. Ze behoort onmiddellijk tot de top in de wereld van de Nederlandse grafiek. Haar werk is veel gevraagd, ook voor bedrijfscollecties. In het begin van deze eeuw

3. (1995) 'Natura artis magistra'. Groningen: eigen beheer.

begint ze indrukwekkend grote prenten te maken, langer dan een meter. Denk daarbij aan de werken met de titels *Opaque*, *Bonding* en *Infinity*. Wat zou ik nog graag eens een tentoonstelling willen maken met alleen haar hele grote prenten, zoals ze in haar tweede boek zijn afgebeeld.⁴⁾

In 2006 schrijft ze zelf in *Beeld uit Duister. Licht uit beeld* over haar thema's het volgende: 'Het onderwerp van een houtdruk kan heel uiteenlopend zijn. Meestal is een prent onderdeel van een serie. Soms is een speciaal thema van een tentoonstelling bij een galerie de aanleiding om een bepaald onderwerp te kiezen. De afgelopen tien jaar vond ik het net zo boeiend om min om meer figuratieve voorstellingen te maken als ook heel abstract werk. In de diepere laag is de liefde voor de natuur en de cultuur altijd zichtbaar gebleven. Naast de houtdruk maak ik af en toe andersoortig werk. Door de jaren heen is echter gebleken dat de grafiek nog steeds mijn grote voorkeur geniet. Het bezit van de vrijheid om eigen keuzes te maken in techniek en onderwerp vind ik erg belangrijk.'

Er is veel gezegd en geschreven over het werk van Antje Veldstra maar het belangrijkste is dat je door haar werk zelf geraakt wordt. Ik ben een bevoorrecht verzamelaar van kleine prentkunst omdat ik een aantal bladen van Antje Veldstra in oplage in mijn ruilvoorraad heb. Anne de Boer-Olsen, thans wonend in Haren, trakteerde mij als eerste in begin jaren negentig van de vorige eeuw op een blad van Veldstra, waartoe zij opdracht had gegeven. Ik begreep onmiddellijk dat dit een werk was van ongehoord hoge kwaliteit in alle opzichten. Toen wist ik nog niet dat ik met deze Grande Dame van de Nederlandse Grafiek veelvuldig zou mogen samenwerken. Antje Veldstra is voor het leven een vriendin geworden van velen van de Stichting Nobilis. Zo bescheiden, zo talentvol. In 2018 be-
weerde ik al dat haar werk op enig moment een oeuvre-catalogus verdient. Haar oeuvre is immens. Zo langzamerhand zijn we op een leeftijd gekomen, dat we met de aanvang van de werkzaamheden mogen beginnen. Maar nieuw werk gaat altijd voor, daarom dit Nobilis cahier 16. Met dank ook aan Sijtze Veldema voor de fotografie van haar werk en voor de vormgeving van dit cahier.

Voor de liefhebbers van haar werk een advies. Bemachtig naast origineel werk de vier boeken die over haar werk zijn verschenen en geniet met volle teugen van haar komende tentoonstellingen.

4. (2006) 'Beeld uit duister. Licht uit beeld'. Houtdrukken 1996-2005. Groningen: eigen beheer.

Groene oase, houtdruk, 2022, 200 x 230 mm.

Episode

NOBILIS CAHIER 16
Antje Veldstra
Van veen tot wad

In grijsblauwe nevelen verhult zich het veen.
Dan, als de zon vaal door ragfijne druppels
breekt, opent de hemel zich. De tijd van verwon-
dering is daar. De einder wordt zichtbaar.
De hemel spat in kleuren uiteen.

In weemoedige tinten legt het veen zich bloot.
Lichtglooiend en breed ligt het landschap
uitgemeten. De lucht gaat een hechte verbinding
met de aarde aan. De hemel kleurt roze.
Het veld verbergt zwarte spiegels.

In fel contrast met de sneeuw tekenen stroom-
pjes en vennen zich donker af. Hier en daar
geven gele pijpenstrootjes kleur aan de verstilde
winterwereld. De zon verwarmt de aarde.
Het smeltwater sijpelt glinsterend weg.

In warme aardkleuren openbaart zich de ware
gedaante van het veen. Helder groen veenmos
domineert in het water en groeit ongebreideld in
slordige bulten. Wolle gras wiegt in de wind.
De lucht verandert in ceruleumblauw.

Zwarte spiegel, houtdruk, 2021, 200 x 200 mm.